

Sygn. akt V CSK 21/15

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku Q. Spółki z o.o. Spółki Komandytowej
w P.

przy uczestnictwie Bank [...] S.A. w W.

o wpis w dziale IV księgi wieczystej Kw nr [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 października 2015 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika postępowania od postanowienia Sądu Okręgowego
w C.

z dnia 31 lipca 2014 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd I instancji oddalił wniosek o wpis w dziale IV Księgi wieczystej hipoteki umownej w kwocie 3.582.000 zł na nieruchomość na rzecz uczestnika postępowania Bank [...] S.A. w W. Uznał, że użycie w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu sformułowania, że zabezpieczeniu podlegają wszelkie wierzytelności pieniężne z tytułu umowy o limit wierzytelności nie spełnia wymogu oznaczenia wierzytelności. Wymogu tego nie spełnia również użycie przez Bank sformułowań, że hipoteka zabezpiecza inne należności uboczne wynikające z umów zawartych w ramach tejże umowy o limit wierzytelności.

Uczestnik postępowania zarzucił w apelacji naruszenie art. 65 ust. 1 w zw. z art. 68¹ ust. 2 u.k.w.h. oraz art. 69 u.k.w.h. przez przyjęcie przez Sąd Rejonowy niedostatecznego oznaczenia zabezpieczanych wierzytelności oraz roszczeń ubocznych.

Sąd drugiej instancji oddalił apelację uczestnika postępowania, dzieląc ocenę Sądu I instancji, że nie spełnia wymogu oznaczenia wierzytelności podlegających zabezpieczeniu użycie w dokumencie, będącym podstawą wpisu, sformułowania, że zabezpieczeniu podlegają „wszystkie wierzytelności pieniężne z tytułu umowy o limit wierzytelności”, czy „inne należności uboczne wynikające z umów zawartych w ramach umowy o limit wierzytelności”. Sąd odwoławczy uznał, że w przypadku zbioru wierzytelności niezbędne jest nazwanie wierzytelności objętych zabezpieczeniem hipotecznym.

Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 69 u.k.w.h. Sąd Okręgowy ocenił jako niezrozumiały, ponieważ z przepisu tego wynika, że hipoteka zabezpiecza m.in. roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki. Użycie w nim sformułowania: „inne należności uboczne” wynikające z umowy nie spełnia wymogu oznaczenia wierzytelności, bez wymienienia rodzaju tych należności ubocznych, ocenił Sąd drugiej instancji.

Zdaniem Sądu odwoławczego, umowa o ustanowienie hipoteki nie może zastrzegać, że właściciel obciążonej nieruchomości odpowiada za ogół istniejących i przyszłych wierzytelności przysługujących wierzycielowi.

Uczestnik postępowania zaskarżył w całości postanowienie Sądu drugiej instancji, zarzucając w skardze kasacyjnej naruszenie:

- art. 626⁸ § 1 k.p.c. poprzez wykroczenie poza granice wniosku i odmowę wpisu wskutek braku oznaczenia roszczeń ubocznych, mimo że wniosek nie obejmował żądania wpisu roszczeń ubocznych;
- art. 626⁸ § 2 k.p.c. poprzez wykroczenie poza granice kognicji sądu wieczystoksięgowego i odmowę wpisu hipoteki ze względu na nieoznaczenie roszczeń ubocznych, pomimo że roszczenia takie nie podlegają ujawnieniu w księdze wieczystej;
- art. 626⁹ k.p.c. poprzez jego zastosowanie i oddalenie wniosku pomimo istnienia podstawy do dokonania wpisu przedmiotowej hipoteki;
- art. 65 ust. 1 w zw. z art. 68¹ ust. 2 u.k.w.h. przez błędną wykładnię wskutek przyjęcia, że w oświadczeniach uczestników niedostatecznie oznaczono zabezpieczone wierzytelności;
- art. 69 u.k.w.h. przez błędną wykładnię wskutek przyjęcia niedostatecznego oznaczenia roszczeń ubocznych w oświadczeniach wnioskodawcy i uczestnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Trafność niektórych spośród zarzutów skargi kasacyjnej nie pozwala na jej uwzględnienie, ponieważ zaskarżone postanowienie w ostatecznym wyniku odpowiada prawu.

Okoliczność, że Sąd odwoławczy wykroczył poza granice wniosku o wpis, który nie obejmował oznaczenia roszczeń ubocznych jako objętych żądaniem zabezpieczenia hipoteką, nie stanowi jednak takiego naruszenia art. 626⁸ § 1 i § 2 k.p.c., które mogłoby mieć istotny wpływ na wynik tego postępowania.

Rację ma bowiem strona skarżąca, że z art. 68 ust. 1 u.k.w.h. wynika, iż hipoteka zabezpiecza wierzytelność pieniężną, co odnosi się do należności głównej – kapitału. Wynika to także pośrednio z art. 69 u.k.w.h., a mianowicie, że hipoteka zabezpiecza także inne roszczenia o świadczenia uboczne, ale tylko wówczas, jeśli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki. Przepis art. 69 u.k.w.h. określa więc granice zabezpieczenia wierzytelności ubocznych warunkując dokonanie ich zabezpieczenia tym, aby zostały uprzednio wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu. Brak objęcia takich należności tym dokumentem, a więc brak oznaczenia w nim należności ubocznych mających również podlegać zabezpieczeniu nie przesądza o braku podstaw do uwzględnienia wniosku o wpis celem zabezpieczenia głównej wierzytelności pieniężnej (wyrok SN z dnia 17 marca 2004 r., II CK 81/03, niepubl.).

Nie okazał się natomiast trafny zarzut błędnej wykładni art. 65 ust. 1 u.k.w.h., uzasadniony kwestionowaniem oceny Sądu o niedostatecznym oznaczeniu we wniosku wierzytelności mającej podlegać zabezpieczeniu hipoteką.

Po pierwsze, kwestionowanie dokonanej przez Sąd oceny prawnej nie jest tożsame z zarzutem błędnej wykładni normy prawnej. Skarżący nie wskazuje na wadliwość dokonanej przez Sąd odwoławczy interpretacji art. 65 ust. 1 u.k.w.h., natomiast kwestionuje on oceną prawną tego Sądu co do tego, że dokument stanowiący podstawę wnioskowanego wpisu nie zawiera dostatecznego oznaczenia podlegającej zabezpieczeniu wierzytelności. Takie uzasadnienie tego zarzutu nie dowodzi naruszenia art. 65 ust. 1 u.k.w.h. przez jego błędną wykładnię.

W ocenie Sądu Najwyższego, Sąd odwoławczy słusznie przyjął, że sformułowanie treści żądania wnioskodawcy zawarte w pkt 8 wniosku o wpis (k. 470 v. akt) nie spełnia wymogu oznaczenia wierzytelności przewidzianego w art. 65 ust. 1 u.k.w.h. w zw. z art. 68¹ ust. 2 u.k.w.h.

Przepis art. 65 ust. 1 u.k.w.h. wymaga wskazania zarówno konkretnej wierzytelności podlegającej zabezpieczeniu oraz określenia stosunku prawnego, będącego źródłem tej wierzytelności. Wymogów tego przepisu nie spełnia wskazane uzasadnienie wniosku o wpis, w którym odwołano się do wszystkich

wierzytelności pieniężnych z tytułu wskazanej umowy i to nawet wraz z ewentualnymi późniejszymi jej zmianami, a także wszystkich wierzytelności pieniężnych z tytułu wszelkich umów zawartych w ramach umowy o limit wierzytelności.

Takie uzasadnienie wniosku o wpis hipoteki nie spełnia wymogów oznaczenia wierzytelności wynikających z art. 65 ust. 1 u.k.w.h., co w tym zakresie trafnie ocenił Sąd odwoławczy, oddalając apelację od postanowienia oddalającego wniosek o wpis hipoteki.

W tej sytuacji nie doszło zatem do naruszenia art. 626⁹ k.p.c. przez jego zastosowanie, ponieważ - wbrew stanowisku skarżącego - nie istniała podstawa do uwzględnienia wniosku o wpis hipoteki, wobec jego sformułowania w sposób nie spełniający ustawowych wymogów art. 65 ust. 1 u.k.w.h.

Wobec powyższego, zaskarżane orzeczenie, pomimo trafności niektórych spośród zgłoszonych w skardze kasacyjnej zarzutów, w ostatecznym wyniku odpowiada prawu, a zatem Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.